Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria C

C/2025/6227

17.11.2025

KOMUNIKAT KOMISJI

Poprawa przejrzystości i zarządzania w przydziale uprawnień do połowów przez państwa członkowskie: vademecum dotyczące stosowania art. 16 i 17 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa

(C/2025/6227)

1. WPROWADZENIE

Uprawnienia do połowów stanowią określone ilościowo prawne upoważnienie do łowienia ([1]) i mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia zrównoważonego zarządzania wspólnymi zasobami naturalnymi, które w przypadku nadmiernej eksploatacji mogą ulec wyczerpaniu. Przydzielając dostępne im uprawnienia do połowów państwa członkowskie muszą pamiętać o tym, że spoczywa na nich obowiązek zarządzania wspólnymi zasobami naturalnymi i ich ochrony. Jednocześnie zasobami rybnymi należy zarządzać w sposób spójny z celami w zakresie osiągania korzyści ekonomicznych, społecznych i w dziedzinie zatrudnienia. Ponadto jak podkreślono w Europejskim pakcie na rzecz wszechoceanu ([2]), zdrowe oceany i praktyki regeneracyjne przyczynią się do utrzymania źródeł dochodów, zwłaszcza w społecznościach nadbrzeżnych, oraz do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, w tym dla przyszłych pokoleń.

Przydział krajowych uprawnień do połowów w sposób obiektywny i przejrzysty jest gwarancją równego traktowania rybaków, buduje zaufanie między zainteresowanymi stronami oraz promuje zrównoważone wykorzystanie zasobów i ochronę środowiska morskiego, od którego zależą zasoby rybne, a ostatecznie rybołówstwo. Przejrzysty przydział może również przyczynić się do zapobiegania konfliktom między podmiotami gospodarczymi, flotami lub segmentami floty. Przydział uprawnień do połowów można ponadto wykorzystać do sprostania pojawiającym się wyzwaniom i stworzenia dla statków rybackich zachęt, aby używały selektywnych narzędzi połowowych, co zarazem będzie bodźcem do bardziej zrównoważonych zachowań i stosowania bardziej zrównoważonych rozwiązań, a jednocześnie nagrodą za takie podejście.

W komunikacie Komisji z 2023 r. w sprawie funkcjonowania rozporządzenia w sprawie WPRyb ([3]) podkreślono w kontekście poprawy zarządzania WPRyb, że podstawą dobrych rządów jest również zwiększona przejrzystość. Położono w nim nacisk na wymóg określony w art. 17 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa („rozporządzenie w sprawie WPRyb") ([4]), zgodnie z którym przy przydzielaniu uprawnień do połowów państwa członkowskie muszą stosować przejrzyste i obiektywne kryteria, między innymi o charakterze środowiskowym, społecznym i ekonomicznym. W komunikacie z 2023 r. potwierdzono również zobowiązanie Komisji do współpracy z organami naukowymi i państwami członkowskimi w celu dalszej oceny i zapewnienia przejrzystości tych kryteriów oraz ich zgodności z przepisami WPRyb. Celem było zachęcenie do stosowania kryteriów, które mogą sprzyjać zrównoważonym praktykom połowowym i wspierać rybaków zajmujących się rybołówstwem na małą skalę i połowami przybrzeżnymi i obsługujących prawie 75 % wszystkich statków rybackich zarejestrowanych w UE oraz reprezentujących prawie połowę wszystkich miejsc pracy w sektorze rybołówstwa.

W nawiązaniu do tego zobowiązania w niniejszym komunikacie Komisja zachęca państwa członkowskie do działania na rzecz poprawy zarządzania w odniesieniu do przydziału uprawnień do połowów na cztery sposoby, a mianowicie przez: 1) poprawę przejrzystości i informowania; 2) sprawiedliwość; 3) zapewnienie dokładności przekazywanych informacji oraz 4) adekwatność metod przydziału.

([1]) Zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 32 rozporządzenia Rady (WE) nr 1224/2009 (rozporządzenie w sprawie kontroli): *„uprawnienia do połowów" oznaczają określone ilościowo prawne upoważnienie do łowienia, wyrażone jako połowy lub nakład połowowy*. Prawne upoważnienie do łowienia może również obejmować ograniczenia techniczne i geograficzne dotyczące tego, w jaki sposób, kiedy i gdzie można prowadzić operacje połowowe.

([2]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Europejski pakt na rzecz wszechoceanu. COM(2025) 281 final. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0281. Sekcja 4 Ochrona i wzmocnienie pozycji społeczności nadbrzeżnych i wysp.

([3]) „Wspólna polityka rybołówstwa dziś i jutro: pakt na rzecz rybołówstwa i oceanów paktem na rzecz zrównoważonego, opartego na nauce, innowacyjnego i sprzyjającego włączeniu społecznemu zarządzania rybołówstwem", COM(2023) 103 final (jako część szerszego pakietu dotyczącego rybołówstwa i oceanów). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103.

([4]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22).

W niniejszym komunikacie zachęca się również państwa członkowskie do zastanowienia się nad systemami i metodami stosowanym przez nie obecnie przy przydzielaniu tych uprawnień do połowów w celu promowania zrównoważonych praktyk połowowych i wspierania rybaków zajmujących się rybołówstwem na małą skalę i połowami przybrzeżnymi.

W załączniku do niniejszego komunikatu (pt. *Vademecum dotyczące przydziału uprawnień do połowów przez państwa członkowskie*) przedstawiono ustalenia Komisji dotyczące stosowania art. 16 i 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb, z uwzględnieniem zaangażowania państw członkowskich i zainteresowanych stron oraz otrzymanych od nich informacji zwrotnych ([5]). Załącznik zawiera również wytyczne dotyczące stosowania przez państwa członkowskie tych artykułów przy przydzielaniu uprawnień do połowów statkom pływającym pod ich banderą.

2. JAŚNIEJSZE INFORMOWANIE O METODACH PRZYDZIAŁU: POPRAWA PRZEJRZYSTOŚCI

Art. 16 ust. 6 rozporządzenia w sprawie WPRyb zobowiązuje państwa członkowskie do informowania Komisji o stosowanych przez nie metodach przydziału uprawnień do połowów statkom pływającym pod ich banderą. Ten obowiązek sprawozdawczy jest ważny ze względu na przejrzystość ([6]) oraz potrzebny Komisji i państwom członkowskim do monitorowania tendencji i wyników.

Praktyka pokazała jednak, że państwa członkowskie informowały Komisję na różne sposoby, z różną częstotliwością i podając różne dane. Z tego względu utrudnione jest uzyskanie jasnego obrazu tego, jak odbywa się przydział uprawnień do połowów w odniesieniu do niektórych stad, flot i regionów. W związku z tym w załączniku do niniejszego komunikatu zachęca się państwa członkowskie, aby przy składaniu sprawozdań Komisji zgodnie z art. 16 ust. 6 uwzględniały określone minimalne informacje.

Ponadto kluczowe znaczenie dla dobrych rządów ma większa przejrzystość wobec zainteresowanych stron. Zachęca się zatem państwa członkowskie, aby przekazywały zainteresowanym stronom informacje na temat metod stosowanych przez nie przy przydzielaniu uprawnień do połowów, stosowanych kryteriów określonych w art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb i wagi przypisanej każdemu kryterium, a także uzasadnienie tej wagi.

Państwa członkowskie muszą zapewnić zgodność stosowanych metod i kryteriów z wymogami rozporządzenia w sprawie WPRyb (głównie art. 17). W związku z tym Komisja zwraca się do państw członkowskich o upewnienie się, czy zgodność ta znajduje należyte odzwierciedlenie w przekazywanych informacjach: (i) Czy przekazywane informacje wskazują na przejrzystość i obiektywizm kryteriów? (ii) Czy wagi kryteriów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych są jasno określone? (iii) Czy informacje te obejmują wszystkie przydzielone uprawnienia do połowów?

3. PRZYDZIELANIE UPRAWNIEŃ DO POŁOWÓW W CELU PROMOWANIA ZRÓWNOWAŻONYCH PRAKTYK POŁOWOWYCH I WSPIERANIA RYBAKÓW ZAJMUJĄCYCH SIĘ RYBOŁÓWSTWEM NA MAŁĄ SKALĘ I POŁOWAMI PRZYBRZEŻNYMI

Przy opracowywaniu przez państwa członkowskie systemu przydziału ważne jest dostosowanie go do celów WPRyb, zapewniające zrównoważony charakter działalności połowowej i utrzymujące wystarczającą elastyczność, aby umożliwić sektorowi rybołówstwa UE dostosowanie się do pojawiających się wyzwań.

Informacje zgromadzone przez Komisję i przeanalizowane przez Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) wskazują na znaczne rozbieżności w zgłoszonych metodach przydziału i stosowaniu kryteriów, w tym środowiskowych, społecznych i ekonomicznych.

Komisja ma świadomość, że to na państwach członkowskich spoczywa odpowiedzialność za wybór stosowanych przez nie systemów przydziału oraz że do ich prerogatyw należy określenie odpowiednich wag w odniesieniu do wybranych przez nie kryteriów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych. Ze względu na różnorodność sektora i rybołówstwa w poszczególnych państwach członkowskich jasne jest, że uniwersalne podejście nie stanowiłoby odpowiedniego rozwiązania.

W szczególności państwa członkowskie nie są zobowiązane do przydzielania uprawnień do połowów podmiotom stosującym najbardziej zrównoważone praktyki połowowe ani rybakom prowadzącym działalność na małą skalę.

([5]) Więcej szczegółów dotyczących informacji zwrotnych można znaleźć w dokumentach wymienionych w załączniku, głównie w sprawozdaniach Komitetu Naukowo-Technicznego i Ekonomicznego ds. Rybołówstwa (STECF) 20-14, 22-14 i 23-17.

([6]) Jak stwierdzono w komunikacie z 2023 r. pt. „Wspólna polityka rybołówstwa dziś i jutro” (COM(2023) 103 final): „Podstawą dobrych rządów jest również zwiększona przejrzystość”. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0103.

Komisja jest jednak zobowiązana do oceny zgodności tych metod przydziału z celami WPRyb.

W tym kontekście Komisja zwraca uwagę na ducha art. 17, odzwierciedlonego w motywie 33 rozporządzenia w sprawie WPRyb: *Państwa członkowskie powinny propagować odpowiedzialne połowy przez zapewnianie zachęt tym podmiotom, które prowadzą połowy w sposób najmniej zagrażający środowisku oraz zapewniający społeczeństwu największe korzyści.*

Na podstawie odpowiedzi na kwestionariusze i konsultacji z zainteresowanymi stronami Komisja stwierdziła występowanie pewnej inercji pod względem sposobu, w jaki państwa członkowskie przydzielają uprawnienia do połowów, w tym zauważyła, że niektóre ze zgłoszonych metod nie wydają się odpowiednio uwzględniać nowych wyzwań, przed którymi staje rybołówstwo UE.

Jest to szczególnie widoczne w przypadku rybaków zajmujących się łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym, których, ogólnie rzecz biorąc, w większym stopniu dotykają wyzwania ([7]), takie jak kryzys energetyczny, naturalna zmienność stad (liczebność i rozmieszczenie), konkurencja o użytkowanie przestrzeni morskiej, zmiana klimatu, degradacja środowiska morskiego, gatunki inwazyjne lub nieuczciwa konkurencja ze strony nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (połowów NNN).

Komisja uznaje ważną rolę łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, która to działalność obejmuje prawie 70 % statków we flocie UE. Szczególny nacisk kładzie na ściślejsze powiązania tego rybołówstwa ze strukturą społeczną i gospodarczą społeczności rybackich, jego bliższy związek ze środowiskiem lokalnym, społeczeństwem oraz jego ważną rolę w kulturze i dziedzictwie Europy. Uznanie dla tej roli znajduje wyraz we wsparciu obejmującym: (i) preferencyjny dostęp do wód UE do 12 mil morskich przewidziany w rozporządzeniu w sprawie WPRyb; (ii) wsparcie finansowe w wysokości do 100 % w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) ([8]) oraz (iii) pewne odstępstwa na podstawie rozporządzenia w sprawie kontroli ([9]).

Dokonywany przez państwa członkowskie na podstawie art. 17 przydział uprawnień do połowów mógłby lepiej odzwierciedlać ważną rolę łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, np. przez dostosowanie, w celu budowania odporności, metod przydziału do szczególnych potrzeb określonych w ramach krajowego programu EFMRA w odniesieniu do rybaków prowadzących działalność na małą skalę.

4. CO MOGĄ ZROBIĆ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE, ABY POPRAWIĆ ZARZĄDZANIE PRZY PRZYDZIELANIU UPRAWNIEŃ DO POŁOWÓW

A. Budowanie zaufania opartego na przejrzystości i komunikacji

Metody przydziału mogą być złożone, a niektóre zainteresowane strony wyraziły chęć lepszego zrozumienia stosowanych metod i kryteriów, na których się one opierają. W związku z tym oprócz wymogów prawnych dotyczących informowania Komisji przez państwa członkowskie o sposobie przydzielania uprawnień do połowów statkom pływającym pod ich banderą, państwa te zachęca się do wzmocnienia narzędzi informacyjnych i komunikacyjnych oraz do **proaktywnego informowania zainteresowanych stron** o stosowanych metodach przydzielania uprawnień do połowów (kwotach i nakładzie połowowym) i ich uzasadnieniu.

Komisja podkreśla, że art. 17 mógłby być narzędziem reagowania na nowe wyzwania, przed którymi staje rybołówstwo UE. Wyzwania te można przezwyciężyć przez promowanie dialogu i aktywniejsze angażowanie wszystkich zainteresowanych stron w przydzielanie uprawnień do połowów przez państwa członkowskie.

B. Budowanie zaufania opartego na sprawiedliwości

Komisja zachęca **państwa członkowskie do podjęcia dalszych działań w celu wykorzystania pełnego potencjału art. 17 do promowania zrównoważonych praktyk połowowych i wspierania rybaków zajmujących się rybołówstwem na małą skalę i połowami przybrzeżnymi**.

([7]) Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF), The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet [Roczne sprawozdanie gospodarcze za 2024 r. dotyczące floty rybackiej UE] (STECF 24-03 i 24-07), PRELLEZO, R., SABATELLA, E.C., VIRTANEN, J., TARDY MARTORELL, M. i GUILLEN, J. (red.), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2024, doi:10.2760/5037826, JRC139642. Rozdział 2.7 Unijna flota łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego. S. 45–60. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139642.

([8]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1139 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury.

([9]) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009 z dnia 20 listopada 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2842.

Po pierwsze, Komisja zwraca się do państw członkowskich o zastanowienie się nad przykładowymi kryteriami podanymi w art. 17 oraz nad wpływem przydziału uprawnień do połowów na rzecz: (i) statków o większym oddziaływaniu na środowisko niż inne statki obecne w ich flotach; (ii) statków, które w przeszłości nie przestrzegały przepisów; lub (iii) statków, które wypierają tradycyjną działalność lub ugruntowaną zrównoważoną działalność gospodarczą.

Po drugie, Komisja zachęca państwa członkowskie do wdrożenia działań wspierających rybaków prowadzących działalność na małą skalę oraz do wykorzystania wszystkich możliwości przewidzianych w art. 17, które mogłyby stwarzać zachętę do długoterminowego zrównoważenia w tych połowach, zwłaszcza w przypadku połowów o mniejszym oddziaływaniu na środowisko.

C. **Budowanie zaufania w oparciu o dokładność dostarczonych informacji**

Rodzaj, ilość i poziom szczegółowości informacji przekazywanych przez państwa członkowskie są bardzo zróżnicowane ([10]).

W związku z tym Komisja zwraca się do państw członkowskich, aby poinformowały ją, zgodnie z art. 16 ust. 6, oraz zainteresowane strony, w celu zapewnienia przejrzystości i dobrych rządów, o metodach i kryteriach przydziału stosowanych **w odniesieniu do wszystkich uprawnień do połowów**. Obejmuje to kwoty i nakład połowowy na wodach UE oraz uprawnienia do połowów przyznane państwom członkowskim na wodach międzynarodowych i na mocy umów międzynarodowych (takich jak umowy ustanawiające regionalne organizacje ds. zarządzania rybołówstwem, umowy o partnerstwie w sprawie zrównoważonych połowów lub inne rodzaje umów dwustronnych lub wielostronnych).

Komisja zwraca się do państw członkowskich o zgłaszanie stosowanych przez nie metod przydziału z uwzględnieniem trzech kategorii kryteriów, o których mowa w art. 17, tj. kryteriów **środowiskowych**, **społecznych** i **ekonomicznych**.

Przejrzystość i komunikacja z zainteresowanymi stronami, jako kluczowe elementy dobrych rządów, są również istotne w odniesieniu do uprawnień do połowów podlegających przekazywalnym koncesjom połowowym, pomimo wyłączenia ich w art. 16 ust. 6 z obowiązku informowania Komisji.

D. **Budowanie zaufania w oparciu o adekwatność metod przydziału**

Komisja zachęca państwa członkowskie do stosowania kryteriów przydziału uprawnień do połowów, zgodnie z art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb, w celu stwarzania zachęt do przystosowania się do pojawiających się wyzwań. **Metody przydziału nie powinny osłabiać zdolności państw członkowskich do szybkiego reagowania** na nieoczekiwane problemy.

Komisja zachęca państwa członkowskie do opracowania metod przydziału obejmujących możliwość ponownego przydzielenia niewykorzystanych uprawnień do połowów w sposób terminowy, przejrzysty i aktywny.

Komisja zachęca również państwa członkowskie do przeprowadzania okresowych ocen systemów przydziału w celu zapewnienia, aby **stosowane metody i kryteria były nadal adekwatne i odpowiednie** w stosunku do aktualnych potrzeb sektorów rybołówstwa tych państw.

5. **WNIOSEK**

W celu uzyskania jaśniejszego obrazu metod przydzielania uprawnień do połowów Komisja współpracuje z państwami członkowskimi, STECF i zainteresowanymi stronami ([11]).

Mając na uwadze ten proces, Komisja zachęca państwa członkowskie do podjęcia dalszych działań w celu wykorzystania pełnego potencjału oferowanego przez art. 17 do promowania zrównoważonych praktyk połowowych i wspierania rybaków zajmujących się rybołówstwem na małą skalę i połowami przybrzeżnymi.

Komisja zachęca państwa członkowskie do zastanowienia się nad głównymi problemami, z którymi borykają się rybacy zajmujący się rybołówstwem na małą skalę, oraz do wykorzystania art. 17 w celu zapewnienia wsparcia i przestrzeni dla niektórych statków rybackich zasługujących na dostęp do uprawnień do połowów, który pozwoli im nadal wnosić wkład w zrównoważone rybołówstwo i funkcjonowanie społeczności rybackich.

([10]) Zob. np. Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF), Social Data in Fisheries [Dane społeczne w obszarze rybołówstwa] (STECF 23–17), Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. i Guillen, J. (red.), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([11]) Ostatnie opublikowane sprawozdanie, o którym mowa powyżej: Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) – Social Data in Fisheries [Dane społeczne w obszarze rybołówstwa] (STECF 23–17).

Aby zwiększyć zaufanie do polityki, Komisja zachęca państwa członkowskie do lepszego informowania zainteresowanych stron o sposobie przydziału uprawnień do połowów.

W dalszej kolejności Komisja zachęca państwa członkowskie do zastanowienia się nad metodami i kryteriami stosowanymi przy przydzielaniu uprawnień do połowów, mając na uwadze potrzebę promowania zrównoważonych praktyk połowowych, wspierania rybaków zajmujących się rybołówstwem na małą skalę i połowami przybrzeżnymi oraz poprawy komunikacji i przejrzystości. Jest gotowa udzielać państwom członkowskim wsparcia w tym zakresie.

ZAŁĄCZNIK

Vademecum dotyczące przydziału uprawnień do połowów przez państwa członkowskie (art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb)

Niniejsze vademecum zawiera dodatkowe informacje, które mogą pomóc państwom członkowskim we wdrażaniu i stosowaniu art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb (zwanego dalej „art. 17").

Art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb

Kryteria przydziału przez państwa członkowskie uprawnień do połowów

Przy przydzielaniu uprawnień do połowów dostępnych państwom członkowskim, o którym mowa w art. 16, państwa członkowskie stosują przejrzyste i obiektywne kryteria, między innymi kryteria o charakterze środowiskowym, społecznym i ekonomicznym. Kryteria, które mają być stosowane, mogą obejmować między innymi wpływ połowów na środowisko, historię zgodności, wkład w lokalną gospodarkę i historyczne poziomy połowów. W ramach przydzielonych im uprawnień do połowów państwa członkowskie dążą do stworzenia zachęt dla statków rybackich wyposażonych w selektywne narzędzia połowowe lub stosujących techniki połowu o ograniczonym wpływie na środowisko, np. dzięki mniejszemu zużyciu energii lub niewielkim zniszczeniom siedlisk.

METODY I KRYTERIA PRZYDZIAŁU STOSOWANE I ZGŁOSZONE PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Od czasu przyjęcia rozporządzenia w sprawie WPRyb z 2013 r. Komisja współpracuje z państwami członkowskimi w celu uzyskania pełnego obrazu sposobu, w jaki stosują one i wdrażają art. 17.

W komunikacie Komisji z 2023 r. w sprawie funkcjonowania rozporządzenia w sprawie WPRyb ([1]) Komisja ogłosiła, że „rozpocznie rozmowy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w celu opracowania vademecum na temat przyznawania uprawnień do połowów, aby zwiększyć przejrzystość, promować zrównoważone praktyki połowowe w całej UE i wspierać rybaków prowadzących działalność na małą skalę i zajmujących się połowami przybrzeżnymi".

W Europejskim pakcie na rzecz wszechoceanu Komisja uznaje wsparcie dla rybołówstwa na małą skalę za priorytet i ponownie zobowiązuje się do przygotowania vademecum, aby przyczynić się do zwiększenia przejrzystości i propagowania zrównoważonego rybołówstwa ([2]).

Niniejsze vademecum opiera się na następujących dokumentach i procesach:

— rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 7 czerwca 2022 r. w sprawie wdrożenia art. 17 rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa (2021/2168(INI)) ([3]);

— czterech kwestionariuszach wypełnionych przez 22 nadbrzeżne państwa członkowskie w 2016, 2020, 2022 i 2023 r.;

([1]) „Wspólna polityka rybołówstwa dziś i jutro: pakt na rzecz rybołówstwa i oceanów paktem na rzecz zrównoważonego, opartego na nauce, innowacyjnego i sprzyjającego włączeniu społecznemu zarządzania rybołówstwem", COM(2023) 103 final (jako część szerszego pakietu dotyczącego rybołówstwa i oceanów). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103.

([2]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Europejski pakt na rzecz wszechoceanu. COM(2025) 281 final. Sekcja 3.1. S. 10. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=comnat:COM_2025_0281_FIN.

([3]) Sprawozdanie z wdrożenia art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb (2021/2168(INI)) https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2021/2168(INI).

— trzech sprawozdaniach Komitetu Naukowo-Technicznego i Ekonomicznego ds. Rybołówstwa (STECF) (20-14 ([4]), 22-14 ([5]), 23-17 ([6])) oraz

— specjalnych konsultacjach z zainteresowanymi stronami przeprowadzonych w okresie od lutego do kwietnia 2024 r.

W wyżej wymienionych dokumentach i konsultacjach zwrócono uwagę na potrzebę przedstawienia przez Komisję wytycznych dotyczących art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb oraz sposobu informowania Komisji przez państwa członkowskie o stosowanych przez nie metodach przydziału, zgodnie z wymogami art. 16 ust. 6 rozporządzenia w sprawie WPRyb (zwanego dalej „art. 16 ust. 6").

W czterech kwestionariuszach, które Komisja przesłała w 2016, 2020, 2022 i 2023 r., do 22 nadbrzeżnych państw członkowskich zwrócono się o przedstawienie informacji na temat stosowanych przez nie metod przydziału uprawnień do połowów na podstawie art. 16 w związku z art. 17. Odpowiedzi na te kwestionariusze ocenił STECF. Informacje uzupełniono jedną turą konsultacji z zainteresowanymi stronami przeprowadzoną w okresie od lutego do kwietnia 2024 r. ([7])

Chociaż na pytania zawarte w kwestionariuszu odpowiedzi udzieliły wszystkie 22 nadbrzeżne państwa członkowskie, rodzaj, ilość i poziom szczegółowości podanych przez nie informacji były bardzo zróżnicowane. Ogólnie rzecz biorąc, odpowiedzi, wraz ze sprawozdaniami STECF, ujawniły zróżnicowanie interpretacji przez państwa członkowskie wymogów określonych w art. 17.

Według STECF nie ma wyraźnej tendencji w stosowaniu przez państwa członkowskie kryteriów opartych na geografii, rodzaju uprawnień do połowów lub segmencie floty. STECF podkreślił również zróżnicowanie systemów państw członkowskich w zakresie przydziału uprawnień do połowów, wskazując, że żadne dwa państwa członkowskie nie stosują tego samego systemu. Na przykład niektóre państwa członkowskie wykorzystują wyłącznie przekazywalne koncesje połowowe ([8]) (takie jak indywidualne przekazywalne kwoty), inne stosują system mieszany obejmujący przekazywalne koncesje połowowe i przydział oparty na kryteriach. Niektóre państwa członkowskie zgłosiły, że stosują również dodatkowe kryteria sortowania w odniesieniu do przekazywalnych koncesji połowowych.

Odpowiedzi udzielone przez niektóre państwa członkowskie nie zawierały wystarczająco szczegółowych informacji na temat sposobu funkcjonowania metod przydziału. Na przykład z przedstawionych informacji nie zawsze wynikało, czy te same kryteria i metody przydziału były stosowane do wszystkich gatunków, w przypadku których obowiązywała kwota, czy tylko do podanych przykładów. Niektóre państwa członkowskie nie opisały również sposobu ważenia kryteriów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych.

Jedynie około połowa państw członkowskich poinformowała, że przydział uprawnień do połowów odbywa się na podstawie precyzyjnych kryteriów. Z odpowiedzi udzielonych na pytania zawarte w kwestionariuszu płyną następujące wnioski:

— najczęściej stosowanym kryterium jest przydział oparty na historycznych połowach;

— wiele metod przydziału obejmuje stosowanie jednego lub większej liczby kryteriów związanych z wielkością statków w celu rozdzielenia uprawnień do połowów między floty prowadzące połowy na skalę przemysłową i floty prowadzące działalność na małą skalę;

([4]) Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF), Social dimension of the CFP [Społeczny wymiar WPRyb] (STECF-20-14), Doering, R., Fitzpatrick, M. i Guillen Garcia, J., (red.), EUR 28359 EN, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2020, ISBN 978-92-76-27169-7, doi:10.2760/255978, JRC123058. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123058.

([5]) Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF), Social Data in Fisheries – update of the national profiles [Dane społeczne w obszarze rybołówstwa – aktualizacja profili krajowych] (STECF-22-14), Goti, L., Van Hoof, L., Virtanen, J. i Guillen Garcia, J., (red.), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2023, doi:10.2760/31328, JRC133702. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133702.

([6]) Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF), Social Data in Fisheries [Dane społeczne w obszarze rybołówstwa] (STECF 23–17), Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. i Guillen, J. (red.), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([7]) W lutym 2024 r. Dyrekcja Generalna ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa wysłała komitetom doradczym, organom państw członkowskich, partnerom społecznym i organizacjom pozarządowym pismo, w którym zwróciła się o wyrażenie opinii na temat przeprowadzonej przez STECF analizy odpowiedzi udzielonych przez państwa członkowskie, dotyczących metody przydziału uprawnień do połowów na szczeblu krajowym. W wyniku konsultacji otrzymano łącznie 25 odpowiedzi.

([8]) Zgodnie z art. 4 ust. 23 rozporządzenia nr 1380/2013 w sprawie WPRyb *„przekazywalna koncesja połowowa" oznacza podlegające cofnięciu prawo użytkownika do określonej części uprawnień do połowów przydzielonych danemu państwu członkowskiemu lub określonych w planie zarządzania przyjętym przez dane państwo członkowskie zgodnie z art. 19 rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006(1), które posiadacz może przekazać.*

— większość zgłoszonych metod obejmuje przydział uprawnień do połowów w oparciu o kwoty, natomiast mniej szczegółowych informacji przekazano na temat stosowanych metod przydziału uprawnień do połowów w oparciu o nakład połowowy;

— niektóre państwa członkowskie wskazały, że przyjęte określone kryteria zależą od segmentu floty, gatunków lub stosowanych technik połowowych (np. Chorwacja, Grecja, Irlandia i Szwecja);

— kryteria środowiskowe stosuje się, aby stwarzać zachęty w zakresie praktyk połowowych i kompensować nieuniknione interakcje, takie jak przyłowy w połowach mieszanych. Kwoty przydziela się na przykład:

  — w zależności od określonych narzędzi połowowych (np. Dania, Francja, Grecja, Irlandia, Malta i Szwecja);

  — statkom stosującym aktywne urządzenia dźwiękowe w celu odstraszania gatunków takich jak walenie od narzędzi połowowych (np. Bułgaria);

  — do celów nieuniknionych przyłowów (np. Chorwacja, Cypr, Dania, Grecja, Malta i Hiszpania).

— Kryteria społeczne stosuje się do przydziału kwot:

  — młodszym rybakom (np. Bułgaria, Dania i Grecja);

  — nowym podmiotom w sektorze rybołówstwa (np. Niemcy i Malta);

  — rybakom mającym inne osoby na utrzymaniu lub rybakom z niepełnosprawnościami (np. Grecja).

— Kryteria ekonomiczne stosuje się (np. we Francji, Niemczech i Irlandii) w szczególności w celu uwzględnienia warunków rynkowych (np. popytu) i wykorzystania kwot (np. Bułgaria i Rumunia). Podane przykłady to:

  — wkład rybołówstwa w gospodarkę krajową/lokalną (np. Portugalia, Niemcy i Grecja) oraz

  — floty stosujące określone narzędzia połowowe w pełni zależne od niektórych gatunków (np. Francja, Portugalia i Hiszpania).

Więcej szczegółowych informacji na temat metod i kryteriów zgłoszonych przez państwa członkowskie można znaleźć w sprawozdaniu STECF 23–17.

UKIERUNKOWANIE STOSOWANIA ART. 17

W niniejszej sekcji zestawiono główne kwestie związane z wdrażaniem art. 17, zgłoszone przez zainteresowane strony podczas specjalnych konsultacji przeprowadzonych w okresie od lutego do kwietnia 2024 r. oraz przez STECF w analizie odpowiedzi 22 nadbrzeżnych państw członkowskich na kwestionariusze z 2016, 2020, 2022 i 2023 r.

Uprawnienia do połowów

W sprawozdaniu STECF 23–17 stwierdzono, że definicja uprawnień do połowów wybrana przez państwa członkowskie „jest zbieżna z najbardziej restrykcyjną definicją, która uwzględnia jedynie TAC [całkowite dopuszczalne połowy]" ([9]). Należy jednak zauważyć, że termin „uprawnienia do połowów" obejmuje szerszą definicję zawartą w art. 4 pkt 32 rozporządzenia w sprawie kontroli ([10]):

> *„uprawnienia do połowów" oznaczają określone ilościowo prawne upoważnienie do łowienia, wyrażone jako połowy lub nakład połowowy.*

([9]) Sekcja 4.1 sprawozdania STECF 23–17. S. 68. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([10]) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009 z dnia 20 listopada 2009 r. ustanawiające unijny system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2842.

Dobra praktyka 1: Do wszystkich uprawnień do połowów stosuje się przejrzyste i obiektywne kryteria, niezależnie od tego, czy opierają się one na kwotach, czy nakładzie połowowym, i tego, czy połowy mają być prowadzone na wodach UE, czy też na wodach nienależących do Unii, oraz **informuje się** o nich Komisję.

Przejrzyste kryteria

Wymóg stosowania przejrzystych kryteriów jest związany z zasadą pewności prawa, co oznacza, że w przypadku gdy dane kryterium jest określone w przepisie prawnym (lub w ogłoszonym akcie administracyjnym), należy je uznać za przejrzyste ([11]).

W niektórych państwach członkowskich uważa się, że spełniają one wymóg stosowania przejrzystych kryteriów, gdyż udostępniają publicznie wszystkie powiązane informacje. W innych państwach członkowskich funkcjonuje system informacyjny, który przekazuje sprawozdania zainteresowanym stronom lub jest dostępny na żądanie. W przeprowadzonej przez STECF analizie odpowiedzi udzielonych przez państwa członkowskie odnotowano również trudności w ocenie przejrzystości ze względu na „m.in. brak poziomu bazowego" ([12]).

Argumentowano, że chociaż art. 17 wymaga, aby stosowane kryteria były przejrzyste, nie wymaga on, aby organy udostępniały publicznie wszystkie informacje dotyczące przydziału.

Jak wspomniano jednak w komunikacie w sprawie funkcjonowania WPRyb z 2023 r., „podstawą dobrych rządów jest również zwiększona przejrzystość", a „zainteresowane strony powinny otrzymywać jasne informacje na temat sposobów przydzielania przez państwa członkowskie uprawnień do połowów i zarządzania zdolnością połowową floty na szczeblu krajowym".

Dobra praktyka 2: Informacje dotyczące metod i kryteriów stosowanych przy przydziale uprawnień do połowów na szczeblu państw członkowskich **przekazuje się proaktywnie wszystkim zainteresowanym stronom**.

Obiektywne kryteria

Wymóg stosowania obiektywnych kryteriów jest związany ze zdolnością do weryfikacji i pomiaru elementów wykorzystanych do ustalenia kryteriów ([13]).

Uznaje się, że większość zgłoszonych kryteriów (np. historyczne połowy, rodzaj narzędzi lub wielkość statku) spełnia ten wymóg.

W kierunku wspólnego rozumienia sformułowania „między innymi kryteriów o charakterze środowiskowym, społecznym i ekonomicznym"

W rozporządzeniu w sprawie WPRyb nie ustanowiono zharmonizowanych kryteriów o charakterze środowiskowym, społecznym i ekonomicznym. Jedynie w drugiej części art. 17 zawarty jest niewyczerpujący wykaz przykładowych kryteriów, które można stosować ([14]). STECF stwierdził, że podejście to stanowi wyzwanie, aczkolwiek pozostawia państwom członkowskim margines swobody w wyborze i opracowaniu metod przydziału, dzięki czemu mogą dostosować je do swoich szczególnych potrzeb.

([11]) Wyrok z dnia 12 lipca 2018 r., Spika i in., C-540/16, EU:C:2018:565, pkt 29–31.

([12]) Sekcja 4.1 sprawozdania STECF 23–17. S. 67. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([13]) Wyrok z dnia 12 lipca 2018 r., Spika i in., C-540/16, EU:C:2018:565, pkt 30: *Kryterium to jest wyraźnie wymienione w art. 17 rozporządzenia nr 1380/2013 w wykazie tych, które państwa członkowskie mogą wykorzystać do przydziału przyznanych im uprawnień do połowów. Ponadto wspomniane kryterium jest przedmiotem przepisu prawnego, a mianowicie art. 17[1] ustawy o rybołówstwie, który odnosząc się do danych historycznych konkretnych podmiotów gospodarczych opiera się na obiektywnych, wymiernych i weryfikowalnych przez właściwe organy elementach*.

([14]) *Kryteria, które mają być stosowane, mogą obejmować między innymi wpływ połowów na środowisko, historię zgodności, wkład w lokalną gospodarkę i historyczne poziomy połowów* (art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb).

Informacje zgromadzone i przeanalizowane przez STECF wskazują na znaczne rozbieżności w stosowaniu przez państwa członkowskie kryteriów, w tym o charakterze środowiskowym, społecznym i ekonomicznym. Chociaż zgłoszone metody przydziału obejmują kryteria w tych trzech obszarach, nie zawsze jest jasne, czy kryteria te stosuje się w równej mierze w odniesieniu do wszystkich stad. Nie jest również jasne, jakie wagi przypisuje się każdemu z nich, ani czy w każdej zgłoszonej metodzie przydziału łączy się kryteria więcej niż jednego rodzaju. Ponadto jedno kryterium może odnosić się do więcej niż jednej kategorii, a uzasadnienie wyboru tych kryteriów nie zawsze jest oczywiste.

Niektóre przykłady zgłoszonych kryteriów stosowanych przez państwa członkowskie wyszczególniono poniżej w ramce 1.

Ramka 1. Niewyczerpujący wykaz zgłoszonych przez państwa członkowskie kryteriów stosowanych przy przydziale uprawnień do połowów statkom pływającym pod ich banderą.

a. Kryteria środowiskowe:
   i. stosowanie selektywnych narzędzi połowowych
   ii. stosowanie technik połowowych o ograniczonym wpływie na środowisko
   iii. zmniejszone zużycie energii
   iv. mniejsze szkody w siedliskach
b. Kryteria społeczne:
   i. wielkość załogi
   ii. nowi właściciele statków lub młodzi rybacy
   iii. załoga z umowami o pracę i młodzi rybacy
   iv. rybacy prowadzący działalność na małą skalę
   v. statki prowadzące połowy wyłącznie regionalne
   vi. statki inwestujące w szkolenie załogi
c. Kryteria ekonomiczne:
   i. rentowność lub wykonalność
   ii. wkład w gospodarkę lokalną
   iii. historyczny poziom połowów
   iv. historia zgodności z przepisami

Niektóre kryteria można zaliczyć do jednej lub większej liczby kategorii. Nie jest to wyczerpujący wykaz przykładów i nie należy go rozumieć jako konkretnego zalecenia, dobrej praktyki ani zatwierdzenia takich kryteriów przez Komisję, ponieważ to, co uznaje się za pozytywne w niektórych kontekstach, w innych mogłoby przynieść efekty odwrotne do zamierzonych. Jak wspomniano powyżej, to same państwa członkowskie potrafią najlepiej ocenić, jakie będzie najbardziej odpowiednie podejście do spełnienia wymogów art. 17.

W art. 17 zobowiązano państwa członkowskie do podziału uprawnień do połowów między ich statki w sposób przyczyniający się do długoterminowego zrównoważenia pod względem środowiskowym, ekonomicznym i społecznym.

W art. 17 pozostawiono państwom członkowskim swobodę wyboru sposobu stosowania kryteriów: np. mogą w ramach każdej kategorii wybrać więcej (lub mniej) kryteriów, jak pokazano w ramce 1.

Dobra praktyka 3: Informacje przekazywane Komisji i udostępniane zainteresowanym stronom **odzwierciedlają wszystkie trzy rodzaje kryteriów**, o których mowa w art. 17, tj. kryteria środowiskowe, społeczne i ekonomiczne.

INNE WZGLĘDY DOTYCZĄCE STOSOWANIA ART. 17

W niniejszej sekcji wymieniono inne kwestie, na które zwrócono uwagę podczas specjalnych konsultacji z zainteresowanymi stronami, w odpowiedziach państw członkowskich na kwestionariusze oraz w analizie STECF.

Aby zapewnić jasność i wytyczne, niniejsza sekcja ma strukturę odpowiedzi na wątpliwości wyrażone w ramach tych różnych interakcji.

Wątpliwość: Art. 17 odnosi się wyłącznie do przydziału kwot przez państwa członkowskie na wodach UE.

Art. 16 i 17 odnoszą się do uprawnień do połowów, które, jak opisano powyżej, **obejmują zarówno kwoty, jak i nakład połowowy**. Artykuł ten **nie ogranicza się również** do uprawnień do połowów przydzielonych państwom członkowskim wyłącznie na **wodach UE**, ale ma także zastosowanie do wód nienależących do UE (wód międzynarodowych i wód państw trzecich).

Wątpliwość: Art. 17 ma zastosowanie wyłącznie do przydziału nowych uprawnień do połowów. Systemy przydziału stosowane w moim państwie członkowskim ustanowiono na długo przed włączeniem art. 17 do rozporządzenia w sprawie WPRyb i są wynikiem złożonych i długich dyskusji oraz konsensusu z poszczególnymi segmentami floty. Ich zmiana byłaby skomplikowanym i długotrwałym procesem mającym wpływ na już istniejące modele biznesowe.

Wymogi określone w art. 17 mają zastosowanie do metod przydziału ustalonych przez państwa członkowskie. Nie wymagają one od państw członkowskich zmiany metod w zakresie, w jakim stosują już przejrzyste i obiektywne kryteria, w tym o charakterze środowiskowym, społecznym i ekonomicznym.

Komisja docenia zgłoszone przez niektóre państwa członkowskie wysiłki podejmowane w celu promowania dialogu i budowania między poszczególnymi segmentami floty konsensusu w zakresie przydziału uprawnień do połowów. Komisja jest również świadoma, jak ważna dla rybaków jest stabilność i pewność prawa. Wyzwania stojące przed rybołówstwem w UE wymagają jednak systemów, które są w stanie się dostosować. Metody, które sprawdzały się dziesięciolecia temu, mogą nie być już najbardziej odpowiednie do sprostania nowym wyzwaniom.

Dobra praktyka 4: Metody i kryteria stosowane przez państwa członkowskie przy przydziale uprawnień do połowów poddaje się **okresowym przeglądom w celu zapewnienia ich adekwatności**.

Wątpliwość: Art. 17 nie odnosi się do przydziału uprawnień do połowów podlegających systemowi przekazywalnych koncesji połowowych.

Spoczywający na państwach członkowskich obowiązek informowania Komisji o stosowanych przez nie metodach przydziału uprawnień do połowów statkom pływającym pod ich banderą, określony w art. 16 ust. 6, nie dotyczy uprawnień do połowów, które podlegają systemowi przekazywalnych koncesji połowowych.

Jednocześnie nie zmienia to wymogu, aby państwa członkowskie przydzielały uprawnienia do połowów zgodnie z szerszymi celami WPRyb.

Dobra praktyka 5: Poprawę przejrzystości i komunikacji **uwzględnia się również w odniesieniu do uprawnień do połowów podlegających przekazywalnym koncesjom połowowym.**

W sprawozdaniu STECF 23–17 ([15]) odnotowano, że państwa członkowskie, w których stosuje się indywidualne przekazywalne kwoty „nie wprowadziły istotnych zmian w swoich istniejących systemach". STECF uznał, że „kwestię przekazywalnych koncesji połowowych/indywidualnych przekazywalnych kwot można lepiej rozwiązać przez rozdzielenie przydziału pierwotnego i wtórnego ([16]), przy czym zwykle więcej informacji można podać na temat przydziału pierwotnego".

([15]) Sprawozdanie STECF 23–17: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([16]) Ze sprawozdania STECF 23–17: Przydział pierwotny: przydział dokonywany przez państwo członkowskie na rzecz organizacji producentów, przedsiębiorstw lub osób fizycznych. Przydział wtórny: przydział dokonywany przez posiadacza kwoty, np. organizację producentów, na rzecz swoich członków, w tym wymiany.

Wątpliwość: Obecne systemy przydziału stosowane przez państwa członkowskie nie pozwalają na elastyczność i szybkie reakcje w celu zapewnienia optymalnego wykorzystania dostępnych uprawnień do połowów.

Istnieje wiele przykładów metod stosowanych przez państwa członkowskie, w tym systemów przekazywalnych koncesji połowowych/indywidualnych przekazywalnych kwot, w celu podziału uprawnień do połowów między segmenty floty, regiony, organizacje producentów, przedsiębiorstwa lub statki, które to systemy stanowią pewien rodzaj klucza względnej stabilności na szczeblu krajowym. Nawet jeżeli możliwe są wymiany, mogą one nie być oferowane lub akceptowane ze względów konkurencji rynkowej między podmiotami gospodarczymi.

Na przykład w przypadku gdy przydziału kwot dokonuje się według segmentów floty i dany segment posiada kilka kwot dla różnych stad, może on zdecydować się na połów stad bardziej opłacalnych oraz na rezygnację z połowu stad o mniejszej wartości, bez przekazywania kwot innym segmentom floty.

Organy państw członkowskich mogłyby mieć ograniczoną zdolność do ponownego wykorzystania niewykorzystanych kwot, gdyby systemy przydziału nie uwzględniały wcześniej takich sytuacji (np. przez ustanowienie rezerw kwot). W podobnym przykładzie w ramach systemu indywidualnych przekazywalnych kwot podmioty gospodarcze mogą z szeregu powodów zdecydować się na niewykorzystanie kwot, a każda decyzja zewnętrzna miałaby bezpośredni wpływ na przedsiębiorstwo i najprawdopodobniej doprowadziłaby do wewnętrznych sporów sądowych na szczeblu krajowym.

Niewykorzystane uprawnienia do połowów mogą osłabiać stanowisko UE w negocjacjach międzynarodowych i, ogólnie rzecz biorąc, stworzyć społeczny problem niesprawiedliwego podziału wspólnych zasobów naturalnych.

Dobra praktyka 6: Metody przydziału **uwzględniają możliwość ponownego przydziału niewykorzystanych uprawnień do połowów** w sposób przejrzysty, terminowy i aktywny.

Wątpliwość: Zgodnie z art. 17 Komisja powinna zapewnić, aby państwa członkowskie traktowały niektóre kryteria priorytetowo w stosunku do innych.

Państwa członkowskie nie informowały w równej mierze o stosowaniu kryteriów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych w odniesieniu do wszystkich metod przydziału, co oznacza, że priorytetowe traktowanie któregoś z nich nie zawsze było oczywiste.

Komisja uznaje, że do prerogatyw państw członkowskich należy określenie odpowiednich wag dla wybranych przez nie kryteriów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych.

Komisja analizuje, czy zgłoszone metody przyczyniają się do długoterminowego zrównoważenia pod względem środowiskowym, ekonomicznym i społecznym, jak określono w rozporządzeniu w sprawie WPRyb.

Dobra praktyka 7: Przydział uprawnień do połowów opiera się na metodyce obejmującej **połączenie** kryteriów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych.

Wątpliwość: W art. 17 jako kryteria wymienia się wpływ połowów na środowisko, historię zgodności, wkład w lokalną gospodarkę i historyczne poziomy połowów. W związku z tym kryteria te powinny być należycie uwzględniane w systemach przydziału.

W art. 17 stwierdza się, że „kryteria, które mają być stosowane, mogą obejmować między innymi wpływ połowów na środowisko, historię zgodności, wkład w lokalną gospodarkę i historyczne poziomy połowów". Użycie sformułowania „mogą obejmować między innymi" oznacza, że kryteria te należy traktować jako orientacyjny wykaz, ale nie wynika z tego, że muszą być stosowane każdorazowo.

Ponadto w art. 17 zobowiązano państwa członkowskie, aby przy przydzielaniu dostępnych im uprawnień do połowów dokładały wszelkich starań w celu zachęcania do selektywności i ograniczania wpływ na środowisko ([17]).

([17]) „Państwa członkowskie dążą do stworzenia zachęt dla statków rybackich wyposażonych w selektywne narzędzia połowowe lub stosujących techniki połowu o ograniczonym wpływie na środowisko, np. dzięki mniejszemu zużyciu energii lub niewielkim zniszczeniom siedlisk".

Komisja zwraca się do państw członkowskich, by zastanowiły się nad przykładami podanymi w art. 17 oraz nad wpływem przydziału uprawnień do połowów na rzecz: (i) statków o większym oddziaływaniu na środowisko niż inne statki obecne w ich flotach; (ii) statków, które w przeszłości nie przestrzegały przepisów; lub (iii) statków, które wyprą tradycyjną działalność lub ugruntowaną zrównoważoną działalność gospodarczą.

Dobra praktyka 8: Przydział uprawnień do połowów **stwarza zachęty do zrównoważonych praktyk połowowych** i ułatwia **przystosowanie się do poważnych wyzwań**.

INFORMOWANIE KOMISJI O METODACH PRZYDZIAŁU

Art. 16 ust. 6 rozporządzenia w sprawie WPRyb zobowiązuje państwa członkowskie do informowania Komisji o stosowanych przez nie metodach przydziału uprawnień do połowów statkom pływającym pod ich banderą.

Praktyka pokazała, że państwa członkowskie informowały Komisję na różne sposoby, z różną częstotliwością i podając różne dane. Z tego względu niekiedy utrudnione jest uzyskanie jasnego obrazu tego, jak odbywa się przydział uprawnień do połowów w odniesieniu do niektórych stad, flot i regionów.

Aby poprawić tę sytuację, Komisja zwraca się do państw członkowskich, aby informując Komisję o metodach i kryteriach stosowanych przy przydzielaniu uprawnień do połowów uwzględniały elementy wskazane w ramce 2 poniżej.

Ramka 2: Elementy, które należy uwzględnić w przekazywanych Komisji informacjach o metodach i kryteriach stosowanych przy przydzielaniu uprawnień do połowów.

— Forma uprawnień do połowów – czy są to określone ilościowo całkowite dopuszczalne połowy, kwoty czy ograniczenia nakładu połowowego.

— Kryteria stosowane przy przydzielaniu tych uprawnień, w tym co najmniej jedno kryterium środowiskowe, jedno kryterium społeczne i jedno kryterium ekonomiczne.

— Sposób ważenia kryteriów, w tym istnienie ewentualnych zachęt, o których mowa w art. 17.

— Instrumenty stosowane w celu zapewnienia przejrzystości, w tym zaangażowanie zainteresowanych stron w ustalanie metod przydziału oraz informowanie opinii publicznej o wynikach.